

## Načrt edinstvenega stečajnega zakona.

Dr. E. Pajnič.

V začetku meseca aprila tega leta iznenadila nas je podsekcija zasebnopravnega odseka komisije, ki izdeluje pod okriljem ministrstva pravde načrte edinstvenih pravosodnih zakonov, z novim načrtom stečajnega zakona za vso kraljevino. Ta načrt se naslanja pretežno na sedaj še v Sloveniji in Dalmaciji veljavni stečajni red po ces. ukazu z dne 10. dec. 1914 drž. zak. št. 237.

Vobče smo mnenja, da je s tem prevzemom zavzela namepravna preosnova stečajnega prava pot, ki je najbolj mogoča. Gornji zakon je v svojih načelih in podrobnostih pač najmodernejši srednje Evrope in plod izkustva več desetletij. Pred tem v bivši Avstriji veljavni stečajni red iz leta 1869<sup>2</sup> že v predvojni dobi nikakor ni ustrezal več vsem zahtevam, posebno ne oni, da vživaj v stečajnem postopanju čim manj upnikov pred drugimi zakonite prednosti. Omogočile naj bi nove določbe gor. zakona ukinitvev takih prednostnih<sup>3</sup> pravic iz zadnje dobe pred otvoritvijo stečaja, razširila se je izpodbojnost pravnih razpolaganj stečajnih dolžnikov v dobi pred slednje navedenim trenutkom. Na eni strani naj zaseže stečajno postopanje kar se da v polni meri v prid upnikov imovino stečajnega dolžnika, na drugi strani naj ne porabi uprava in porazdelba te stečajne mase v razmerju z njo preveč na stroških, tako da bo doseženo kar najbolj mogoče zvišanje plačilnega deleža upnikom. Pridobitnim krogom prebivalstva seveda še ne bodo ugajale povse take določbe novega stečajnega zakona. Pojavile se bodo spet zahteve po kar najstrožjih kazenskih določbah zoper vsakega dolžnika, nad čigar imovino je bil odprt stečaj. Taka pravila so imela po izkustvih le slab vpliv. Izkoriščali so posamezni upniki v škodo drugih stisko dolžnika, boječega se otvoritve stečaja, do katere je pa po odlaganju končno vendarle prišlo, to pod najbolj neugodnimi pogoji za večino upnikov. Vedno in

<sup>1</sup> Načrt stečajnog zakona za Kraljevinu SHS.

<sup>2</sup> Avstrijski zakon od 25. dec. 1868 drž. zak. št. 1 iz 1. 1869.

<sup>3</sup> Ločitvene pravice, srbski »različne tražbine«, nem. »Absonderungsrechte«.

vedno se bo ponavljal tudi klic, da naj se bistveni vpliv na razvoj stečajnega postopanja kolikor moč odvzame sodišču in poveri upnikom. Dokler pa je tako načelo vladalo, je imelo silno kvarno posledico, da so pri upravi in porazdelbi stečajne imovine zavladale klike upniških manjšin, ki so skrbele le zase. V stečajnem zakonu, ki je vzor novemu načrtu, poudarja se sodno vodstvo celega postopanja, kjer pa zavzema odlično mesto kontrola upnikov.

Pri kritičnem pregledovanju katerekoli nameravanih določb bodočega stečajnega zakona ni izpuščati iz vidika, da je stečaj na sebi takorekoč naravno gospodarsko zlo, ki ga naj skuša zakonita uredba spraviti v svrhu zmanjšanja neizogibnih kvarnih posledic v prave smeri. Glede teh posledic naj bo poudarjena predvsem ta, da pomeni že otvoritev stečaja sama izdatno znižanje vrednosti v stečajni sklad spadajoče premične in nepremične imovine. Misliti je treba le na pogoste primere, v katerih pomeni otvoritev stečaja zaeno dokončno ukinitvev poprejšnjega tovarniškega ali trgovinskega obrata. Poslojpa, sezidana v določno svrho, niso več porabna ali le še za silo v druge namene; prav to velja n. pr. o nabavljenih specialnih strojih. Vse take imovinske količine izgube naenkrat v razmerju do poprejšnje bilančne vrednosti silno na svoji dejanski vrednosti po otvoritvi stečaja. Reflektantov za take vrednote, ki bi hoteli z njimi nadaljevati ustavljeni obrat, kar ni najti. Podobno je pri blagovnih zalogah, zlasti takih, ki ne prenesejo daljše hrambe, ker je blago ali kvarljivo ali sezonsko.

Tudi iz drugih vidikov je treba odobravati, da je uvodoma omenjeni odsek vzel kot podlago svojemu načrtu stečajni red, veljaven in preizkušen že v Dalmaciji in Sloveniji. Predvsem iz tega, ker se naslanjata tudi načrta bodočih edinstvenih zakonov o postopanju v državljanskopravnih stvareh ter o izvršbi<sup>4</sup> na avstrijske zakone te vrste. Ozka zveza teh zakonov s stečajnim zakonom je pa jasna in razvidna, kakor se bo omenjalo

<sup>4</sup> Načrta zakonov o »sudskom postupku u gradjanskim parnicama« ter o »izvršenju i obezbedjenju«. V koliko se načrt slednjega zakona od daljuje od svojega vzorca, doslej še ni znano.

še pozneje, tudi iz našega načrta. Ni se bati, da bi pri načelih stečajnega prava ukoreninjenih že desetletja trpela posebno pravna kontinuiteta v posameznih delih države, sicer pa je potrebno tem bolj izenačenje prava na tem polju, kjer je pestra različnost zakonitih uredb<sup>5</sup> v raznih pokrajinah države gospodarsko posebno kvarna.

Načrt sledi skoro povse sistematično avstrijskega stečajnega reda in deli vse v 188 paragrafih naštetih določbe v dva dela, namreč v one materialnega stečajnega prava in one, ki se tičejo stečajnega postopanja.<sup>6</sup>

Že v prvem odseku prve glave, ki vsebuje sicer določbe o vplivih otvoritve stečaja<sup>7</sup>, stavlja načrt na čelo občnih pravil v prvih dveh paragrafih določbe, ki jih (v §§ 68 in 69 avstr. st. r.) avstrijski stečajni red prišteva formalnemu stečajnemu pravu, namreč pogoje za otvoritev stečaja, ki pač imajo materialno pravni značaj.

Očividno hoče načrt s tem posredno dati nekako definicijo stečaja, ki ga seveda bolje označuje s § 1 avstr. st. r. skoro popolnoma soglasni § 4 nač. Manjka pa v prvem odstavku slednjega paragrafa načrta za naše bodoče izenačene pravne razmere nepotrebna pripomba, da spadajo loterijski dobitki in vloge pri poštni hranilnici v stečajni sklad.

Tehtna je izprememba napram našemu stečajnemu redu<sup>8</sup> o početku stečaja v § 3. nač., ki se glasi takole v izvirnem

<sup>5</sup> Srbski zakon »o stečajnem postopku« z dne 17. marca 1861 (noveliran po zakonu 15. nov. 1864, 24. nov. 1876, 24. jan. 1900, 19. febr. 1902 je zasnovan po pruskem steč. zakonu z dne 8. maja 1855; ki sloni na francoskem pravu (čl. 437—614 Code de commerce 22. sept. 1807 in zakon 28. maja 1838: »Loi sur les faillites et banqueroutes« —). Isto podlago je imel tudi bivši avstrijski zakon 25. decembra 1868 drž. zak. št. 1 iz l. 1869. Modernější od slednjega zakona so po vplivu nemškega stečajnega zakona 10. febr. 1877 (noveliziranega 20. maja 1898, št. 25) o grski stečajni zakon: zak. čl. XVIII. iz l. 1881 (27. marca), bosanski z dne 24. junija 1883 in hrvaški 28. marca 1897.

<sup>6</sup> »Stečajno pravo«: §§ 1-63 nač. in »stečajni postopak«: §§ 64-188 nač.

<sup>7</sup> »Dejstva otvaranja stečaja«: »Wirkung der Konkurseröffnung«.

<sup>8</sup> § 2 odst. 1. avstr. st. r.; slična so v tem pogledu pravila ogrskega (čl. 1) in bosanskega stečaj. zakona (§ 5 z. odst.), dočim srbski steč. zakon (čl. 24) nima točne opredelitve.

besedilu: »Pravna dejstva otvaranja stečaja nastajajo od početka onoga dana, kojega sud donese rešenje, da se stečaj otvori.« Bistveno soglašata ta določba s slično hrvaškega stečajnega zakona,<sup>9</sup> toda nima iste jasnosti, ko govori o donešenju rešenja o otvoritvi, ne pa o sodnem sklepu za otvoritev stečaja. Prav tako govorita §§ 75 in 78 nač. o donešenju rešenja o otvarjanju stečaja,<sup>10</sup> § 79 nač. pa pravi v zadnjem odstavku, da se to rešenje mora objaviti z ediktom (»proglasom«), a ta naj se na sodno desko nabije istega dne, ko je stečaj otvorjen. Iz tega sledi, da je vendar v § 3. nač. mišljen početak onega dne, ko se je sklenila otvoritev stečaja in je torej odločilen datum, pristavljen na konceptu sklepa z razvidno klavzulo o seji istega dne. Potem takem bo merodajen za dalekosežne materijalno-pravne posledice otvoritve (početka) stečaja zgolj interni sodni dogodek, ki sicer na zunaj prihaja do vpliva šele po vročbi in objavi izdanega sklepa. Sicer pa je treba pritrčiti, da je ta določba načrta dokaj jasnejša, nego slične nemškega in švicarskega stečajnega zakona,<sup>11</sup> po katerih velja čas, točno naveden v besedilu sklepa o otvoritvi stečaja, kot trenutek otvoritve stečaja in zaeno kot početak pravnih vplivov te otvoritve. Tako urejeno postopanje more seveda dovesti do pogostih sporov zaradi naravno običajne različnosti, ki jo kažejo ure na različnih krajih. Ni pa prezreti, da je po občnem naziranju sedaj mogoče predlagatelju (kot taki prihajajo najčešče v poštev bodoči stečajni upniki), da umakne svoj predlog v dobi, ko že storjeni in za izdajanje pripravljeni sklep o otvoritvi stečaja še ni zapustil sodne pisarne. V § 71. zad. odst. tudi načrt

<sup>9</sup> § 1 hrv. stečaj. zak. se glasi: Pravna kriepost otvorena stečaja nastaje početkom onoga dana, kojega bude otvorenje stečaja po sudu zaključeno. V § 81 veli isti zakon, da mora »izrok stečajni« (edikt) isti dan, kojega sodišče »zaključi« otvoritev, takoj »izdati in na sudnici« pribiti.

<sup>10</sup> § 78 odst. 1. nač.: »O svakom otvaranju stečaja sud će doneti rešenje.«

<sup>11</sup> § 108 nem. stečaj. zak.; čl. 175 švic. zveznega zakona o izterjanju dolgov in stečaju z dne 11. aprila 1899. Po čl. 441 Code Commerce je odločilen dan ustavitve plačevanja, ki ga je navesti v stečajnem razglasu.

stečajnega zakona<sup>12</sup> predvideva tako umaknitev, ki pa sedaj (§ 75. nač.) ne bo več mogoča po trenutku, ko bo enkrat po stečajnem sodišču otvoritev stečaja sklenjena. Dokaj pravičnejša, vsekakor pa manj trda je določba § 2 avstr. steč. reda,<sup>13</sup> s katero se navezuje pravno udejstvovanje otvorjenega stečaja na prvi korak objave sklepa o otvoritvi. Pripomniti pa je tudi, da to besedilo, navzlic svoji že pol stoletja presega-joči veljavi,<sup>14</sup> doslej ni izzvalo količkaj pomembnejših sporov.

Priporočamo, da se glasi § 3. nač. takole: »Pravni učinki otvoritve stečaja nastopijo s početkom tistega dne, ko je bil nabit razglas o tem na deski stečajnega sodišča.« Ni prevzeto v § 3. nač. besedilo odstavka 2. § 2. avstrijskega stečajnega reda, ki se nanaša na otvoritev stečaja po ustavljenem poravnalnem postopanju. Videti je že iz tega, ker so v besedilu načrta izpuščeni vsi predpisi avstrijskega stečajnega reda, ki se tičejo pred otvoritvijo poznejšega stečajnega postopanja morda tekočega poravnalnega postopanja, da so merodajni krogi opustili misel, izdati posebne zakonite določbe o poravnanju med zadolžencem in njegovimi upniki izven stečaja.<sup>15</sup>

§§ 5. in 6. nač. soglašata v besedilu in v nadpisih s §§ 3. in 4. avstr. steč. r. Po prvem odstavku § 5. nač. je dokaj jasno, katera pravna dejanja stečajnega dolžnika naj ima zakon v mislih; namreč tista, ki bi napram drugim osebam kot upravičencem zmanjševala ali obremenjevala stečajno maso.

Zadnji odstavek § 7. nač., sicer sličnega § 5. avstr. steč. r., se glede izpraznitve stanovanjske hiše, spadajoče v stečajno maso, ne sklicuje na določbo izvrš. reda o tem,<sup>16</sup> temveč pove podobno, da more upravitelj mase prepustiti stečajnemu dolžniku najpotrebnejše stanovanjske prostore zanj in za z njim

<sup>12</sup> § 71 nač. soglašujoč skoro povse z besedilom § 71 avstr. steč. r. dobi pravi pomen šele po § 75 nač., o katerem bo še pozneje nižje govorjeno.

<sup>13</sup> Glej opombo št. 8.

<sup>14</sup> § 2 bivšega avstr. st. r. z dne 25. dec. 1868 vsebuje isto določbo.

<sup>15</sup> Prim. še §§ 31 odst. 2 in 3; 71 odst. 1., 2 stav.; 163 z. odst., 165 odst. 2. avstr. steč. r.

<sup>16</sup> § 105 avstr. izv. r.

živečo družino do dneva izpraznitve in izročitve hiše tistemu, ki jo je kupil.

§§ 8. do 10. nač. glede vpliva otvoritve stečaja na pravne spore, pretrganje in povzetje že visečih sporov, odklonitev prevzema po upravitelju mase se krijejo z določbami §§ 6. do 8. avstr. steč. r.

O pretrganju zastaranja po prijavi terjatve v stečaju govori § 11. nač. kakor § 9. odst. 1. avstr. steč. r., izpuščen pa je drugi odstavek slednjega paragrafa. To znači, da prične zopet teči zastaranje tudi pri sicer prijavljenih, potem pa oporekanih zahtevkih, ki se niso ugotovili v pravdi<sup>17</sup> s potekom dneva, ko je sklep o ukinitvi stečaja postal pravnomočen. Ne bi bil torej odveč drugi odstavek o zadržbi zastaranja glede pravkar omenjenih zahtevkov po vzorcu § 9. odst. 2. avstr. steč. r.

Kakor § 10. odst. 1. avstr. steč. r., navaja tudi § 12. odst. 1. nač., da pridobitev sodnijske zastavne ali kake druge pravice na plačilo po otvoritvi stečaja ni več mogoča. V § 13. nač. so sprejete doslovno določbe § 11. avstr. steč. r. o vplivu otvoritve stečaja na ločitvene in izločitvene pravice,<sup>18</sup> a izpuščena so popolnoma pravila § 12. avstr. steč. r., da uga s n e j o ločitvene pravice, pridobljene z izvršbo v izterjanje ali zavarovanje v z a d n j i h š e s t d e s e t i h d n e h pred otvoritvijo stečaja, ki pa utegnejo oživeti v primeru, ako se ukine stečaj po § 166. avstr. steč. r. (§ 178. nač.). Priporočamo, da se po § 13. nač. sprejme v bodoči stečajni zakon v n e i z p r e m e n j e n i o b l i k i § 12. a v s t r. s t e č. r. Brez te določbe bi bila vsa reforma stečajnega prava nepopolna. Podobne določbe imajo malodane vsi modernejši evropski stečajni zakoni,<sup>19</sup> nekateri njih<sup>20</sup> celo kratkomalo odrejajo, da zapadejo izkupički, doseženi z izvršbo, ki se je nadaljevala že med stečajnim postopanjem, v prid stečajni masi. Brez takih predpisov bo podana zopet nevarnost, da bodo nekateri upniki nastalo plačilno nezmožnost

<sup>17</sup> §§ 122 nač. ali 110 avstr. steč. r.

<sup>18</sup> »Razlučne i izlučne tražbine«, nemški »Absonderungs-« in »Aussonderungsrechte«.

<sup>19</sup> Ne ogrski, hrvaški, pa tudi ne nemški steč. zakon.

<sup>20</sup> Čl. 129 švicar. steč. zak. (podobno tudi angleški steč. zak.).

dolžnika z njegovo tajno pomočjo v škodo drugih na vso moč prikrivali in skušali brez otvoritve stečaja brž priti do popolnega plačila na dozdevno popolnoma zakonit in neizpodbojen način s hitro dosego izvršilnih naslovov in nato z izvršbami. Pri poznejši prekasni otvoritvi stečaja pa utegne sploh postati nadaljevanje stečajnega postopanja za večino upnikov iluzorno zaradi preobremenitve dolžnikove imovine z zastavnimi in podobnimi pravicami. Če pa veljajo gornje določbe avstrijskega stečajnega reda, je upnikom omogočeno, da preprečijo take spletke tudi za nazaj vsaj za 2 meseca na enostavni način s tem, da predlagajo otvoritev stečaja ob kopičenju izvršb zoper dolžnika (kar se hitro raznese ne le po sodnih razglasitvah, temveč tudi sicer). Mogoče je sicer, da bi bilo videti v možnosti otvoritve stečaja po »službeni dolžnosti« brez predloga<sup>21</sup> nekako odpomoč gornjim nevarnostim, a kako je pričakovati od stečajnega sodišča, da naj ima v razvidnosti vse razmere dolžnikove ter se osobito zanima še za korake, storjene zoper njega pri drugih sodiščih.

O terjatvah na ponavljajoče se dajatve govori § 16. nač. slično kakor § 15. avstr. steč. r.; zaradi jasnosti bi bilo želeti, da bi se v drugem odstavku pristavile za početno besedo (tražbine) »terjatve« še besede »gornje vrste«.

Nespremenjene so določbe glede pogojnih terjatev (§ 16. avstr. steč. r.); nekoliko predrugačeno, a točnejše je besedilo § 18. odst. 2. nač., nego ono § 17. odst. 2. avstr. steč. r.<sup>22</sup>

Glede terjatev zoper več solidarno obvezanih dolžnikov se hoče držati § 19. nač. očitno § 18. avstr. steč. r., kar pa z besedilom v 2. odstavku ni doseženo. Kajti glede previška, ki ga je morebiti prejel na račun svoje, v dveh ali več stečajih glede sodolžnikov polno prijavljene terjatve u p n i k, je itak jasno samo ob sebi, da sme zahtevati nazaj ta neupravičeno prejeti previšek tisti stečajni sklad, iz katerega je bil upniku

<sup>21</sup> Glej § 73 nač., o čemer govorimo še pozneje.

<sup>22</sup> § 18 odst. 2. nač.: »Oni mogu prijaviti u stečaj i svoje zahteve, da im se obezbedi ono, što će možda morati da plate za stečajnog dužnika. Ali takva se prijava uzima u obzir samo ako verovnici, kojima oni jemče, niso prijavili tražbinu u stečaj.«

plačan.<sup>23</sup> Gre tu za regresne zahtevke, ki jih utegnejo pridobiti poedini sodolžniki ali stečajni skladi glede teh, zaradi popolnega izplačila upnika zoper druge sodolžnike ali stečajne sklade, ki skupnemu upniku na račun njegove terjatve ničesar niso prispevale.

Drugi odstavek § 19. nač. naj bi bil posnet popolnoma po besedilu § 18. odst. 2. avstr. steč. r.

Določbe o pobotu (prebujanju) terjatev zoper stečajni sklad s terjatvami tega zoper upnika dopolnjuje s § 22. n a č.<sup>24</sup> pri nas doslej veljavni avstr. steč. r. Gre tu za odškodninsko odgovornost stečajnega upnika, ki je odstopil svojo terjatev inozemskemu dolžniku mase, ki pa more prevzeto terjatev po tamošnjem pravu pobotati. Posebno praktične vrednosti najbrže ta nova določba ne bo dobila.

Vsi ostali paragrafi tega odseka v načrtu (§§ 23—28 nač.) so prevzeti popolnoma po avstr. steč. r.

Drugi odsek, I. poglavje, I. del načrta novega stečajnega zakona (§§ 29. do 44. nač.) je odkazan izpodbujanju pravnih dejanj, storjenih pred otvoritvijo stečaja. Določbe so malodane prav iste, kakor one našega stečajnega reda,<sup>25</sup> a sistematično in v slogu nekoliko predelane. Vsebina §§ 35. in 36. avstr. steč. reda je privzeta uvodnemu paragrafu tega odseka (§ 29. nač.) kot drugi in tretji odstavek. Določbe, ki se tičejo izpodbijanja napram zakonskemu drugu ter bližnjim sorodnikom stečajnega dolžnika,<sup>26</sup> se obravnavajo v skupnem § 36. nač. pregledneje.

<sup>23</sup> § 19 odst. 2. nač.: »U pogledu viška, koji je verovnik primio preko potpunog namirenja svoje tražbine, važi prema njemu pravo na regres po opštim naredjenjima građanskoga prava.«

<sup>24</sup> § 22 nač.: »Verovnik odgovara stečajni masi za svaku štetu, koja joj nanesena time, što je on kakvu tražbinu, pre ili posle otvaranja stečaja bilo posredno bilo neposredno, ustupio licu, koje živi u inostranstvu, pod uvetima, po kojima bi se namirenje ili obezbedjenje te tražbine bilo bez važnosti, ili bi se ono moglo pobijati po §§ 33. ili 34. a u inostranstvu se po naredjenjima dotičnoga stranoga prava, protivno naredjenjima prethodnog paragrafa, može izvršiti prebivanje.«

Čl. 40 ogrskega, § 26 hrvaškega stečaj. zak. imata slično, po nemškem steč. zakonu posneto določbo.

<sup>25</sup> §§ 27—43 avstr. steč. r.

<sup>26</sup> §§ 28 toč. 3, 29 toč. 2., 30 toč. 2., 31 toč. 2. in 32 avstr. steč. r.



Na mestu točke 3. § 38. avstr. steč. r. pa je v § 39. št. 1. nač. pristavek, da veljajo v pogledu bližnjih sorodnikov stečajnega dolžnika odredbe § 36. nač. o dolžnosti dokazovanja (dokaznem bremenu). V § 32. toč. 3. nač. so izjeme, kjer ni zavarovanje ali povračilo dote izpodbojno (§ 32. toč. 3. avstr. steč. r.) pomnožene še za primer, da je bil stečajni dolžnik obvezan k zavarovanju ali k povračilu dote po pogodbi, sklenjeni najkasneje dve leti pred otvoritvijo stečaja.

Drugo poglavje tega odseka (2.) glede zahtevkov v stečaju v §§ 45. do 59. nač. sledi v obče odredbam iste vrste v §§ 44. do 58. avstr. steč. r. A vendar so tudi tu različnosti. Pogrebne stroške glede stečajnega dolžnika, ki je umrl pred otvoritvijo ali po otvoritvi stečaja, uvrščajo § 51. toč. 1. avstr. steč. r. v prvi razred zahtevkov. Semkaj pa prišteva § 52. toč. 1. nač. le one pogrebne stroške, ki so nastali vsled dolžnikove smrti pred otvoritvijo stečaja.<sup>27</sup> A le najnujnejši izdatki za pogreb že po otvoritvi stečaja zamrlega dolžnika so uvrščeni med dolgove stečajne mase (§ 47. toč. 6. nač.).

Primerno sedanjim zakonodajnim razmeram v naši državi je izpuščena v § 52. nač. (zahtevki prvega razreda) točka 3. § 51. avstr. steč. r., a v točki 2. istega paragrafa je znesek 2400 K zvišan na 25.000 Din.

Popolnoma na novo so zahtevkom drugega razreda v točki 2. § 53. nač. prišteti zahtevki p u p i l o v na povračilo škode, ki jo je povzročil njim njihov varuh (stečajni dolžnik) z nerednim upravljanjem imovine. Ta določba je točnejša in boljša nego nekoliko širše podobne določbe ogrskega in hrvaškega stečajnega zakona.<sup>28</sup>

<sup>27</sup> Pravtako uvrščuje v prvi razred zahtevkov § 50 št. 2. hrvaškega stečaj. zak. pogrebne stroške, nastale pred otvoritvijo stečaja nad imovino zamrlega dolžnika, a le toliko, kolikor niso ti pogrebni stroški starejši kakor eno leto, računši od otvoritve stečaja nazaj.

<sup>28</sup> Po čl. 60 toč. 4. ogrskega steč. zak. so v prvi razred steč. zahtevkov uvrščene sploh vse terjatve mladoletnikov in podobnih oskrbovancev zoper očeta, varuha ali skrbnika glede v njih upravi se nahajajoče imovine. Približno isto določa § 50 toč. 4. hrvaškega st. zak. A potrebno je, da se uveljavljajo gorenje terjatve v določenem roku (po ogrskem st. zak. v 2. letih, po hrvaškem v 3. letih, po končani upravi).

Tretja glava drugega odseka o vplivu ukinitve stečaja v §§ 60. do 63. nač. (§ 59. do 62. avstr. steč. r.) ne kaže nobenih izprememb napram določbam avstrijskega steč. r., isto stvarino urejajočim.

S tem je razgovor o p r v e m d e l u načrta stečajnega zakona končan.

D r u g i d e l ureja stečajno postopanje. Pričenja s stečajno podsodnostjo in nadaljuje z obsegom stečajnega postopanja po zgledu avstr. steč. reda (§§ 64—68 nač., §§ 63—67 avstr. steč. reda). Kakor že zgoraj obrazloženo, so uvrščeni predpisi o objektivnih pogojih za otvoritev stečaja<sup>29</sup> v načrtu v uvodnih dveh paragrafih. Nov 2. odstavek ima § 65. nač., kojega 1. odstavek sicer soglaša s § 64. avstr. steč. r., namreč da za stečaj glede družabne imovine pristojno sodišče postane pristojno tudi za stečaj glede osebno odgovornega družabnika, o čigar imovini se je otvoril stečaj ali istočasno ali v teku stečaja glede druge imovine. V § 66. odst. 1. načrta manjka pravilno poziv na § 111. avstr. j. n.

V primeru s § 67. avstr. steč. r. ima § 68. nač. nov odstavek, da se stečaj, otvorjen v inozemstvu nad imovino dolžnika, ne razteza na njegov delež, donešen trgovski družbi (tuzemski).

Bolj temeljite predrugačbe kaže d r u g i o d s e k , ki govori o otvoritvi stečaja. Otvarja se stečaj po našem načrtu kakor že sedaj pri nas po avstr. steč. r. (§§ 70, 71 avstr. steč. r.) na predlog dolžnika samega ter na predlog njegovih osebnih upnikov. Upniki, katerih terjatve so zavarovane z zastavo, vpisano v zemljiško knjigo ali le z ročno zastavo, morajo zaeno s predlogom verojetno izkazati, da jim zastavljeni predmeti ne bodo utegnili dati polnega kritja. Soglašata sicer tudi 3. odstavka § 71 nač. in avstr. steč. r., le da je 6 mesečni rok slednje določbe zamenjan z e n o l e t n i m v načrtu. Nov je ves § 72 nač. o postopanju glede predloga na otvoritev stečaja, če je dolžnik na pobegu ali se skriva.<sup>30</sup> Tu naj se uradoma po-

<sup>29</sup> §§ 68 in 69 avstr. steč. r.

<sup>30</sup> § 72 nač.: »Ako verovnik predloži otvaranje stečaja nad imovinom dužnika koji je u begstvu ili se krije, a drugi se uzrok ne može pretpostaviti, nego da je obustavio plaćanje, onda, ako nema osoba koje su dužne

stavi skrbnik, če manjkajo osebe, ki so dolžne dati pojasnila o imovinskem stanju dolžnikovem. Skrbnik naj se določi prvenstveno iz dolžniku sorodnih oseb in naloži naj se mu, da najdalje v roku 5 dni predloži pregled dolžnikovega imovinskega stanja. Sicer je ta nova določba v očigled podobnih predpisov bodočega c. pr. r. manj važna, a če je že tu, bi se po vzgledu ogrskega in hrvaškega stečajnega zakona<sup>31</sup> razširila s pristavkom:

»Prav to velja, če je otvoritev stečaja predlagana zoper neznanega, v inozemstvu bivajočega dolžnika ali zoper neznanega dediča.«

Odslej naj bo po § 73 nač. mogoča otvoritev stečaja tudi po uradnem ukrepu sodišča samega. Ta po srbskem stečajnem zakonu<sup>32</sup> povzeta določba naj bi se popolnoma črtala. Odveč je potem tudi prvi odstavek naslednjega, na novo uvrščenega § 74 nač. in nepotrebno je glede na druge materialno-pravne zakonite določbe državlanskega, trgovinskega in stečajnega prava i ostalo besedilo § 74 nač.<sup>33</sup> Poznejši in moder-

---

dati objašnjenja o imovnom stanju dužnikovem, sud će dužniku postaviti skrbnika (staratelja) prvenstveno od srodnih mu lica, i narediće ovome da u roku, ne dužem od pet dana, podnese pregled imovnog stanja dužnikovog. Po preslušanju verovnika sud će oceniti da li je dužnik zaista obustavio plaćanja pa će prema toj oceni, ili otvoriti stečaj ili odbiti verovnikov predlog i osuditi ga da plati nagradu skrbniku, ako je ovaj bude tražio.«

Glej tudi pripombo št. 32 nižje.

<sup>31</sup> Čl. 85 ogrsk. steč. zak.; § 73 hrv. steč. zak.

<sup>32</sup> § 3 toč. 2. srb. steč. zak.: »Stecište se otvara u sledećim slučajima: 1. . . .; 2. kad sud dozna, da se kogod, o kom se javno govori, a i tražbine protiv njega u sudu prijavljene, ili na njegova dobra pribeležene, pokazuju da je prezadužen, krije, ili da je pobegao.«

<sup>33</sup> § 73 n a č.: »I sud bez zahteva verovnika može otvoriti stečaj nad imovinom dužnika svagda, kad god se uveri da je dužnik obustavio plaćanje; ali i tada će sud postupiti po naredjenju § 71, stav. 2, odnosno po § 72.«

§ 74 n a č.: »Kad se stečaj otvori nad imovinom javnog ili komanditnog društva, tada se samo zbog toga neće otvoriti stečaj i nad zasebno imovinom njegovih lično odgovornih drugara.

Ali ako se stečaj otvori iz kojega drugog razloga i nad zasebno imovinom kojega od tih drugara, verovnici društveni moći će prijaviti

nejši stečajni zakoni ne poznajo takega načina otvoritve stečaja proprio motu sodišča. Sodišče samo naj ne posega v zasebnopravne imovinske pravice, naj ne štiti zasebnopravnih interesov kar zoper voljo upnikov. Taka ex officio podvzeta otvoritev stečaja utegne dostikrat ali bolje rečeno vsikdar nasprotovati ne le interesom upnikov, temveč obćim gospodarskim interesom sploh. Upniki, saj većina njih, imajo za stanje dolžnikovih imovinskih razmer zlasti za njegovo plaćilno zmožnost še predober nos in vedo tudi najbolje presoditi, kaj jim je v posameznih primerih v zašćito in v kritje njihovih zahtevkov prikladno. Sodišća niso za tak pregled in presojo brez pobude od poklicane strani sposobna. Če ostane § 73 nać. v veljavi, utegne priti do hudih zlorab. Pojavljale se bodo brezimenske ovadbe, tudi take brez podlage; že poizvedovanje o teh po sodišću bo škodovalo silno dobremu imenu in še bolj gospodarstvu ovađenca. Tangirani v stečaju so itak v prvi vrsti le zasebnopravni imovinski interesi stečajnih upnikov, interese javnosti naj štiti kazenski zakon.

Ako bi se v tem oziru že hotela ohraniti, kolikor se tiće preosnova stečajnega zakona, dosedanjega teritorija veljavnosti srbskega stečajnega reda, pravna kontinuiteta, potem naj bi se vsaj uvrstile v tekst te malo posrećene določbe po besedi »upnikov« še besede na predlog javnega obtožitelja«.....

Javni obtožitelj zve po svojem poslu tekem kazenskoga postopanja zanesljivo za vse razmere lahkomišljenega ali goljufivega dolžnika, nastopal bi kot predlagatelj nekako tako, kakor n. pr. naj nastopa kot zašćitnik prava v avstrijskem pre-

---

svoje tražbine i u zasebni stečaj takvog drugara, ali oni otuda mogu primiti samo onoliko, za koliko ne budu namireni iz mase društvenoga stečaja. U takvom slučaju njihove tražbine, koje su utvrđjenje u društvenom stečaju, smatraće se kao utvrđjene u zasebnim stečajima lićno odgovornih drugara. Naprotiv, lićni poverioci pojedinih drugara nemaju prava prijaviti svoje tražbine u društveni stečaj.

Ali kad lićno odgovorni drugar nije i u stanju namiriti svoje verovnike kojima on lićno duguje, a društvo nije obustavilo svoja plaćanja, stečaj će se otvoriti samo nad zasebnom imovinom dotićnog drugara, a u stečajnu masu uzeće se samo ono, što stečajnom dućniku drugaru pripada.«

klicnem redu,<sup>34</sup> ali v bračnem postopanju, kakor bo urejeno po načrtu novega edinstvenega zakona o postopanju v civilno-pravnih stvareh.

Prvi odstavek § 74 nač. pravi v vidnem protislovju z določbo poprejšnjega paragrafa načrta, da naj se samo radi tega, ker se je otvoril stečaj nad javno trgovsko ali komanditno družbo, še ne otvori tudi stečaj nad imovinami osebno odgovornih družabnikov. Nasprotno določbo avstrijskega stečajnega reda iz l. 1869<sup>35</sup> sedaj tu veljavni steč. red več ne vsebuje, ker je slovom nagibov hotel odpraviti zadnji preostanek otvoritve stečaja ex officio.

O § 75 nač. smo že zgoraj govorili; po njegovi vsebini ne morejo ne upniki, ne dolžnik več odstopiti od stečaja, od kar je bilo po njih predlogu že »donešeno rešenje« o otvoritvi stečaja. O pravnih lekkih zoper sklepe sodišča o otvoritvi stečaja ali o zavrnitvi predloga na otvoritev govori § 76 nač. prav kakor § 72. avstr. steč. r. s to premembo, da ima rekurz zoper otvoritev stečaja le v izjemnem primeru, če se otvori u r a d o m a (§ 73 nač.), odložno moč. Ta odstavek bi se moral v ponovni redakciji seveda č r t a t i, ako bi se opustil zaeno tudi sprejem celega § 73 nač.

O »rešenju« o otvoritvi stečaja govorita §§ 78 in 79 nač. podobno kakor § 74 avstr. steč. r. o e d i k t u, ob koncu § 79 nač. šele najdemo pristavek, da »se ima to rešenje objaviti p r o g l a s o m«. Sicer je § 78 nač. drugačnega besedila nego odst. 1. § 74 avstr. steč. r. Odreja namreč še, da naj se sklep o zavrnitvi predloga na otvoritev stečaja vroči dotičnemu upniku, a le tedaj dolžniku, če je bil ta sodnijsko zaslišan o predlogu. Zdi se nam, da ima morda dolžnik v konkretnih primerih, kjer se je glas o predlogu na otvoritev stečaja razširil, dokajšen interes na tem, ne le, da sam zve o takem predlogu, temveč tudi, da se objavi sklep o zavrnitvi predloga z utemeljitvijo vred. Drugi stavek § 78 nač. naj bi se torej izmenjal z besedilom:

<sup>34</sup> § 26 odst. 2. ces. uk. 29. junija 1916 št. 207 drž. zak.

<sup>35</sup> § 199 avstr. steč. r. z dne 25. dec. 1868 št. 1 drž. zak. iz l. 1869.

»Rešitev o zavrnitvi upnikovega predloga se vroči upniku in dolžniku; slednji sme v roku treh dni po vročbi na sodišču zahtevati, da se ta rešitev na stroške upnikove objavi (§§ 80, 81 odst. 3.)«

Primerno sedanjim razmeram sta prikrojena sicer s § 75 avstr. steč. r. soglasna §§ 80 in 81 nač. o objavi edikta (»proglasa«). Zanimivo in priznanja vredno je nameravano izdajanje posebne perijodične (menda poluradne) tiskovine »Opšti stečajni Vesnik« za razširjanje objav v stečajnem postopanju. Po prvem stavku § 80 nač. pa bi bilo treba vendarle uvrstiti stavek, »Poročilo o izvršitvi te odredbe naj se priloži spisom«. — posebno za primer, če bi se na dejstvo, da je nabit edikt na sodno desko, morali naslanjati materialno pravni posledki otvoritve stečaja<sup>36</sup>.

Glede naslednjih §§ 82, 83, 84 nač. je le pripomniti, da soglašajo nove bodoče določbe z onimi §§ 76 — 78 avstr. steč. r. z izjemo, da je izpuščen odstavek 5. §§ 77 avstr. steč. r., ki se glasi:

Minister pravde more ukazati še nadaljne priobčitve o otvoritvi stečaja«.

Ta odstavek naj bi se priklopil zadnjemu odstavku § 83 nač., ker je tako pooblaščenje potrebno in ni samo ob sebi razumljivo.

V tretjem odseku drugega dela razpravlja načrt v §§ 85 do 104 nač. podobno kakor v §§ 79 do 94 avstr. steč. r., vendar z nekaterimi spremembami in dopolnitvami o organih stečajnega postopanja. Ti so stečajni sodnik,<sup>37</sup> upravitelj stečajnega sklada, upniški odbor in upniško zborovanje.

Stečajni sodnik, če ni izbran izmed članov gremija stečajnega sodišča, naj bo iz razlogov umestnosti po § 85 nač. starešina okrajnega sodišča v področju stečajnega sodišča.<sup>38</sup> Nadomestuje ga po potrebi njemu po razdelitvi opravih določeni namestnik.

<sup>36</sup> Glej §§ 3 nač. in 2 avstr. st. r. — § 75 odst. 1 avstr. steč. r.

<sup>37</sup> »Stečajni sodija« = konkurzni komisar.

<sup>38</sup> Drugače § 79 avstr. steč. r.

Za upravitelja stečajnega sklada naj imenuje stečajno sodišče praviloma enega iz vrst odvetnikov in javnih beležnikov, sicer pa neoporečeno, zaupanja vredno osebo s t r o k o v n i h sposobnosti glede na kakovost stečajnega sklada.<sup>39</sup> Manjkajo (§ 86 nač.) umestne pripombe (sicer samo ob sebi razumljivega značaja) glede pravice sodišča, da poizveduje pri stanovskih in strokovnih združenjih o osebah, pripravnih za službo stečajnega upravitelja in o naredbah glede izbere takih upraviteljev. Splošno o dolžnostih in o odgovornosti upravitelja stečajnega sklada govoreči § 87 nač. navaja prav kakor § 81 avstr. steč. r. »§ 1299 avstr. o. d. z.,« kar utegne iti na rovaš pisovne napake pri redakciji tega predpisa.

Nove so določbe §§ 89 odst. 2. in 90 nač., ki vsebujejo nekatere predpise o izdatkih stečajnega upravitelja v gotovini in o njegovi nagradi.<sup>40</sup> Izdatki upravitelja za sklad naj se mu vračajo, čim je kaj gotovine v skladu, nagrada za njegov trud pa izplača šele po končanem stečajnem postopanju ali tedaj, ko je upravitelj tekom stečajnega postopanja brez svoje krivde razrešen svoje službe. Pripomniti pa je treba že tukaj, da predvideva § 137 odst. 3. nač. (nekoliko drugače kakor § 125 odst. 3. avstr. steč. r.) dovoljenje predujmov za upraviteljeve zahtevke (nagrado), kar sme predlagati stečajni sodnik po pristanku upravniškega odbora stečajnemu sodišču, ki o tem odloči. Upravitelj si pa ne sme izplačevati na račun nagrade ali pod tem naslovom zadrževati si kaj iz novcev sklada, ki jih dobi v svoje roke. Pač pa sme iz te gotovine po odobritvi stečajnega sodnika potrošiti potrebne svote, da zavaruje terjatev in vodi za sklad spore, proti poznejši položitvi točnega računa. Ti predpisi utegnejo imeti ta smoter, da se bolj požurijo upraviteljevi posli.

Na novo (prim. § 84 odst. 3. avstr. steč. r.) določa § 91 odst. 3. nač. 2000 Din kot najvišjo denarno kazen, ki jo more stečajno sodišče naložiti upravitelju za neredno poslovanje po predlogu stečajnega sodnika.

<sup>39</sup> Po čl. 95 ogrsk. steč. zak. naj sta upravitelj sklada in njegov namestnik le odvetnika, bivajoča v uradnem okrogu stečajnega sodišča.

<sup>40</sup> Glej §§ 136 in 137 nač. ali §§ 124, 125 avstr. steč. r.

Vobče so sprejete v načrt tudi določbe avstr. steč. reda glede upniškega odbora in zborovanj vseh upnikov. Odstavka 3. in 4. § 88 avstr. steč. r. sta v istih odstavkih § 95 nač. predrugačena. Po načrtu morejo biti za člane upniškega odbora določeni le ne z a v a r o v a n i upniki,<sup>41</sup> bodisi da so ti upniki fizične ali pravne osebe. Izključeni so upniki, ki ne stanujejo na kraju, kjer ima stečajni sodnik svoj službeni sedež, izvzemši primer, da primanjkuje tu takih upnikov. Soproj stečajnega dolžnika sploh nima vstopa v upniški odbor. Vsak izbranih članov sme nastopati na svojo odgovornost in ob svojih stroških po pooblaščenju.

Določbe § 89 avstr. steč. r. vsebujeta §§ 98 in 99 nač. Določa pa toč. 1. § 98 nač. še dodatno, da ima upniški odbor pravico vsak čas zahtevati od upravitelja mase, da pismeno izkaže nje stanje, ki ga mora predložiti upravitelj s potrebnimi dokazili. Redovne kazni, navedene le na splošno v § 89 odst. 2. avstr. steč. r., so omejene z zneskom do 1000 Din.

V § 93 odst. 2. avstr. steč. r. navedeni najvišji znesek terjatve, kjer odloča o glasovalni pravici še stečajni sodnik, je v § 102 odst. 2. nač. zvišan na 20.000 Din. Ko zoper odločitev o glasovalni pravici ni dovoljen rekurz, a ima § 102 odst. 4. nač. pristavek, da je možno stečajnemu sodišču ali stečajnemu sodniku vsak čas storjeni sklep zamenjati z drugim, bi bilo po zgledu § 93 odst. 4. avstr. steč. r. pač še pristaviti, da se naj to zgodi le n a p r e d l o g a l i o p o z o r i t e v.

Nov je v tem odseku le še § 104 nač., ki odreja, da so sklepi upniških zborovanj obvezni tudi za one stečajne upnike, ki se zborovanja niso udeležili ne osebno, niti po pooblaščenju.

Četrty in peti odsek načrta o ugotovitvi stečajnega sklada in o ugotovitvi zahtevkov (§§ 106 — 126 nač.) ne kažejo napram isti tvarini avstr. steč. reda v prvonavedenem odseku sploh nobenih, v drugonavedenem pa le izpremembe manjše važnosti. Tako naroča pravilneje § 115 nač. v svojem prvem odstavku, da naj se v prijavi navede iznos terjatve z vsemi sporednimi pripadki (»sa svima sporednim tražbinama«), kakor

<sup>41</sup> Ne morejo torej biti po tej določbi člani upniškega odbora oni upniki, ki imajo ločitvene pravice glede posameznih delov sklada.



je to v sedanji praksi tudi obično. Po 3. odstavku § 106 avstr. steč. reda naj se prijave, došle že po preteku prijavnega naroka, po možnosti upoštevajo že na razpravi o preizkuševanju in ugotavljanju terjatev, dočim to dovoljuje slična določba § 118 odst. 3. nač. le toliko, kolikor to znatno ne otežuje zaključitev preizkusa prijavljenih terjatev, ki se naj izvrši na tem naroku. Vlogo steč. upravitelja prevzame stečajni sodnik,<sup>42</sup> če je prvi tudi prijavil na ugotovitvenem naroku lastne terjatve.

Ko poudarja § 123 nač., da je za razpravljanje in za odločbo glede sporov na ugotovitev resničnosti in vrstnega reda stečajnih terjatev izključno pristojno stečajno sodišče, se nam zdi nepotreben pristavek, da velja to pravilo tudi tedaj, če bi tak spor začet izven stečaja spadal v podsodnost kakega izrednega sodišča.<sup>43</sup>

Pravtako ni potreben k odstavku 1. § 124 nač. (§ 112 odst. 1. avstr. steč. r.), da so pravnomočne odločbe v gornjih ugotovitvenih sporih učinkovite napram vsem stečajnim upnikom, še nadaljni pristavek, da velja to tudi tedaj, če se stečajni upravitelj dotičnega spora ni udeležil. Vrednost sporne stvari, do katere nastopa pri stečajnem sodišču v gornjih sporih sodnik poedinec, je določena v § 126 nač. le z 10.000 Din.<sup>44</sup>

<sup>42</sup> Glej § 105 odst. 3 avstr. steč. r., ki se vjema s § 117 odst. 3. nač.

<sup>43</sup> Prim. § 111 odst. 1. avstr. steč. r.

<sup>44</sup> Do omenjenega zneska naj postopa sodnik poedinec po pravilih, ki veljajo za pravdno postopanje pred okrajnimi sodišči. Ne manjka predlogov na preureditev in dopolnitev načrta stečajnega zakona v določbah § 126 nač. (§ 114 avstr. steč. r.) in v onih tretjega poglavja drugega dela (§§ 183 nasl. nač. = §§ 172 nasl. avstr. steč. r.), ki merijo na to, da se čim možno požuri potek in rešitev sporov, dotikajočih se stečajne mase. Zanimiv je osobito predlog, ki zahteva, da naj za čas tekočega stečajnega postopanja glede vseh pravnih gori omenjene vrste sodi izključno sodišče bodisi v osebi sodnika poedince pri sporih do vrednosti pravnega predmeta 125.000 Din po predpisih, veljavnih za pravdno postopanje pred okrajnimi sodišči, sicer pa v posebno sestavljenih senatih (treh sodnikov po poklicu in dveh sodnikov lajikov).

Odločbe naj bodo izvršne in končnoveljavne, a izpodbojne le v toliko, kolikor je kot ničen možno pobijati izrek razsodnikov sploh.

Po drugem, ne toliko dalekosežnem predlogu pa naj bi v teh sporih veljali vsaj krajši roki, kakršni so predpisani za menične pravde ter naj bi zoper sodbe II. stopnje bila zabranjena revizija.

Šesti odsek o razpolaganju s stečajno imovino in o polaganju računa v § 128 toč. 1 nač. zvišuje vrednostno mejo, določeno v § 116 toč. 1 avstr. steč. r. na 2500 K, na 20.000 Din.

§ 134 nač. se pomotno sklicuje glede tam omenjenih poizvedb na § 173 odst. 5. avstr. steč. r. mesto pravilneje na § 184, 2. odst. nač.

V sedmem odseku, ki govori o razdelbi sklada in obsega §§ 136 do 151 nač., je pomembna le sprememba določbe § 125 odst. 3. avstr. steč. r. v § 137 odst. 3. nač., ki omejuje z ozirom na nova pravila §§ 89 odst. 2., 90 nač. še bolj dovolitev predujmov upravitelju na njegove zahtevke do sklada. To je omenjeno že zgoraj.

Nekoliko pomislekov vzbuja nadpis k § 144 nač. (soglasnega s § 132 avstr. steč. r.), ko govori o uvaževanju zahtevkov »razlučnih i izlučnih« upnikov. Upniki, ki imajo pravico le do upoštevanja primanjkljaja<sup>45</sup> iz sklada, kolikor namreč ne bi dosegli glede na posebno zavarovanje (zastavo) popolno plačilo iz posameznih gotovih delov, (n. pr. zarubljenih) niso vsikdar izločitveni upniki po smislu § 13 nač.<sup>46</sup>

Pravna ureditev prisilne poravnave med stečajem (8. odsek 2. dela) je v načrtu sicer tudi posneta po avstrijskem stečajnem redu, a je bilo pri redakciji teh določb upravičeno upoštevano, da so v marsičem že glede na spremenjene poveljne gospodarske razmere potrebni drugi predpisi nego tedaj, ko je bilo treba ščititi obile dolžnike, katerih gmotno stanje je pod vplivom svetovne vojne hitro propadlo brez njih krivde. Načrt kaže v tem odseku izboljšanja, ki jih moramo odobravati. Že določbe avstr. steč. r. o prisilni poravnavi med stečajem kažejo zavest zakonodajca, da se mora imeti vsikdar pred očmi zaščita upnikov pred izvensodnim, več ali manj prikritim postopanjem, ki meri na to, da se na vsak način (posebno z odkupom posameznih terjatev) doseže poravnava tudi proti volji onih upnikov, katerim ni po všeči. Določbe

<sup>45</sup> Prim. § 129 odst. 2. avstr. steč. r., ozir. § 141 odst. 2. nač.

<sup>46</sup> Nemški tekst nadpisa k § 132 avstr. steč. r. imenuje te upnike »Ausfallsgläubiger«, (morda upnik za primanjkljaj).

§§ 94, 143, 150 avstr. steč. r.<sup>47</sup> je prevzel tudi načrt (§§ 103, 155, 162 nač.), pri tem pa vendar poostril posamezne predpise za presojo in za sprejem predloga na sklep prisilne poravnave, ki jamčijo kolikor sploh možno za primerno ugoden izid s tako poravnavo končanega stečajnega postopanja tudi preglasovanim upnikom. V podrobnostih bodi omenjeno, da manjkajo seveda iz razloga, navedenega že zgoraj, določbe §§ 163 odst. 3. in 165 odst. 2. avstr. steč. r. (§§ 175 in 177 nač.), ki se nanašajo na poprejšnje ali pa s stečajem vzporedno tekoče poravnalno postopanje izven stečaja. V ostalem pove že uvodni § 152 nač. točneje (§ 140 odst. 1. avstr. steč. r.) v novo sestavljenem prvem in drugem odstavku, da more staviti poravnalno ponudbo (predlog na sklep prisilne poravnave) stečajni dolžnik ali sam ali po pooblaščenцу) izkazanem s pooblastilom § 1008 o. d. z. To stori bodisi na zapisnik pri stečajnem sodniku, bodisi z lastnoročno ali po pooblaščenцу podpisano vlogo med stečajnim postopanjem, pa pred odobritvijo občne razdelbe po § 141 nač. (§129 avstr. steč. r.). Naveden je tu še § 176 nač. (§ 164 avstr. steč. r.), kjer prihaja za stavljenje takega predloga v poštev več oseb (osebno odgovornih družabnikov javne trgovske družbe). Točno navaja § 153 nač. primere, v katerih je imeti predlog na sklep prisilne poravnave za nedopusten, manjka pa pristavek drugega odstavka § 141 avstr. steč. r., da tak predlog ni dopusten tudi tedaj, ako ni stavljena upnikom tretjega razreda ponudba, da bo najmanj desetina njih terjatev poplačana v enem letu. Ta dostavek je kot posebna točka (2.) umestneje sprejet v § 154 nač. (§ 142 avstr. steč. r.) Stečajno sodišče utegne zavriniti predlog na prisilno poravnavo, kadar predlagajoči stečajni dolžnik ne ponuja upnikom gornje vsote izplačila najmanj petine njih terjatev in to najkasneje v dveh letih.

Tudi § 159 nač. ima drugačno obliko in vsebino kakor njemu ustrezni § 147 avstr. steč. r. Govori o tem, kar treba za sprejem predloga na poravnavo. Glasovati morata za predlog najmanj dve tretjini na naroku osebno navzočih ali zastopanih upnikov, upravičenih h glasovanju, in poleg tega mora ce-

<sup>47</sup> Razprave o tem v »Gerichtszeitung« l. 1915, str. 141, 165 in 176.

lokupna vsota terjatev za predlog glasujočih upnikov znašati najmanj  $\frac{3}{4}$  celokupne vsote vseh h glasovanju opravičujočih terjatev. V soglasju s tretjim odstavkom § 147 avstr. steč. r. določa sicer tudi § 159 (3. odst.) nač., da pri morda ponovnem naroku za sklepanje prisilne poravnave niso vezani upniki na svoje izjave, dane na poprejšnjem naroku, pač pa je vezan stečajni dolžnik na svoj prvi ali poslej izpremenjeni predlog (§ 157 odst. 4. nač., § 145 odst. 4. avstr. steč. r.).

Glede določbe, da se mora odreči odobritev poravnave, bodi opozorjeno, da je § 165 toč. 2. nač. jasnejši<sup>48</sup> v izrazu kakor slična določba § 153 toč. 2. avstr. steč. r. Glede vprašanja, kdaj se sme odreči odobritev poravnave, je povedano v § 166 toč. 1 nač., da sme stečajno sodišče odreči odobrenje sklenjene poravnave, če se na obrazložen predlog kakšnega stečajnega upnika uveri, da nasprotuje poravnava občnim interesom stečajnih upnikov, zlasti ker je v občnem interesu dovršitev stečajnega postopanja po razdelbi stečajne imovine. Točka 2. § 166 nač. soglaša s § 154 toč. 2. avstr. steč. r. s to izjemo, da zadostuje tu že manjše kritje od ene tretjine terjatev 3. razreda, da se odreče odobritev. Zdi se, da bi bilo umestno, ako bi se tudi v tej točki navezala taka odločitev stečajnega sodišča na predlog katerega upnika, kakor je to rečeno v prvi točki tega paragrafa.

Zadnji deveti odsek drugega dela govori kakor avstr. steč. red o ukinitvi stečaja iz drugih razlogov kakor po prisilni poravnavi, o skrajšanem stečajnem postopku in o občnih predpisih glede tega postopka sploh. Premembe kaže sicer § 169 av. st. r. deloma ustrezni § 181 nač. Kot neznačajno smatrati je tistega, kjer stečajni sklad ne glede na višino terjatev ne presega po vsej priliki vrednosti 100.000 Din ali če je sicer sklad vreden več kakor 100.000 Din, pa ga utegnejo pr-

<sup>48</sup> § 165 toč. 2. nač. »2) ako su bila povredjena naredjenja koja vrede za postupak i zaključenje prinudnog poravnanja, osim ako se mogu neurednosti ili nedostaci, koji su se desili u pogledu postupka ili zaključenja poravnanja, naknadno ispraviti ili ako neurednosti ili nedostaci po okolnostima pojedinog slučaja nisu uticali na zaključenje poravnanja ili na njegovu sadržinu.«

venstveno krite terjatve toliko izčrpati, da ostane za razdelitev med stečajne upnike k večjemu še 100.000 Din.

O subsidiarni uporabi procesnih zakonov govori § 183 nač. a se sklicuje pogrešno glede na drugačno obliko načrta zakona o sodnem postopanju v civilnih sporih tudi še na sodni pravilnik (jurisdikcijsko normo) in dotične uvedne zakone, ki v načrtih niso izdelani in menda tudi ni namena, da se to zgodi.

Rekurzni rok je skrajšan na osem dni in sicer glede odločb prve (stečajnega sodnika ter stečajnega sodišča) in druge stopnje (apelacijskega sodišča). Velja očitno to tudi glede izjemnega primera (§ 137 odst. 2. nač. § 125 odst. 2. avstr. steč. r.), ko gre rekurz zoper odločbo stečajnega sodnika na stečajno sodišče, ki o tem končno odloči. V primerih § 167 nač. (§ 155 avstr. steč. r., odobritev ali odrekanje za odobritev sklepa prisilne poravnave) je dopusten revizijski rekurz tudi zoper potrdilno odločbo apelacijskega sodišča.



## Pravni značaj oblastev za agrarske operacije v Sloveniji.

Dr. Fran Spiller-Muys.

Delokrog oblastev za agrarske operacije v Sloveniji je zbog svojega specialnega področja bolj malo znan pravnikom, ki nimajo ravno posla z njimi. Posledica tega je često netočno pojmovanje njihovega značaja, kar se posebno jasno zrcali v čl. 242 fin. zak. za l. 1927/28.

V »Pravniku« je v številki 11.—12. letnika 1927. priobčil dr. Jurij Štempihar članek »Pravni značaj komisij za agrarske operacije«, kjer prihaja do zaključka, da so agrarska oblastva upravna in ne sodna oblastva, češ da upravna oblastva ostanejo upravna oblastva tudi kadar rešujejo zasebnopravna prejudicialna vprašanja, za kakršna gre pri sporih med deležniki glede posesti in lastnine do posameznih delov skupnega zemljišča in glede morebitnih protidajatev za njih uživanje. Zakaj imenuje dr. Štempihar vprašanja posesti